

REPERA HISTORYCZNY 1400

b. istnieje i „lagierułka” w muzeum w Warszawie przy ul. ...

1. Kto jest autorem: plut. Nowak Hipolit, kupiec, ul. ...

2. Metody badania i torturowania orentowanych w okresie śledztwa

Badany był w p.m. w ławce NKWD sprawujący swoje czynności przy areście w Ławach Kosielskich, pow. Ostrowiec Maz. i w Grodnie.

Przy badaniu w ławce NKWD stosował następujące metody:

- 1) kłusostwo, polegające na obciążeniu wypracowaniem na wózku za cel oskarżenia „prawdy”, 2) straszenie karą śmierci, doprowadzając zwykłym na Syberję, deportację rodziny itp. 3) przykopytowanie siemajskości języka rosyjskiego
- 4) pnieuchwano tunc poraz prerny p.m. 2 uwee i caty drcen bar p.merny. 5) Stosowano następujące tortury: pnieuchwony postawol uogz na kresile, prostawiajce tui maleńki składowek, na których karani ni siedzi i wyprostowanymi nogami i rękami pnywarzyni do nog i to po kilka godzin aż dośpa, paki nie padali zaudlouy.

Powadto było muie taboretom. Nierazem od tego osadziom muie ror w „karcere”, który był urządzony jako ciemnica w maleńkiej podziemnej celi. W karcere tym był p.m. 4 doby. Był tam smiadkier jak wyglądał jeden z więźniom, który był z inżenierem z pnieuchwaniom.

Całe pcy p miat orane, zbyte od udezeni kluorami stalongli.

Nawisze tegoz nie pniustam i nie wiew, ny iyye, gdyz wórcas wyglądał strasnie.

3. Procedura badania sądowego, wyrokowanie zacceno, sposób ogłoszenia wyroku.

Aktu oskarżenia nie omyuata, boz na rozprawie sądowej nie był, bowiem sądowy był zacceniom. W śledztwie nie przedstawiono mi żadnych dowodów niemy, oprócz zeznania Spodnieckiego Henryka, który swiadał, że ja pniebieratem polskich oficerom i że ci do tunc pnychodeli, bez swiadek ten nie wskazał w jakim celu wspomniany oficerom pnychodeli. Wyrok odartyom mi 10. XII. 1940r., którym skazano tunc na 8 lat ciężkich robót za to, że byłem „organizatorem polskiej partii porstawierz, zniemajsz do obalenia władzy sowieckiej”. Wyrok był bez motywow i bez wskazań środków odwoławczych. Stomem - w śledztwie i przy wyrokowaniu nie miały żadnych środków obrony.

Życie w przybliżeniu obrach pracy, organizacja obrotu i użyciu pracy.
a) Uwagi i teren. Gorkomska obt., kraj. Suchobeewodna, Łanyo grunty
podpartym z duży ilości kszarow na wiosna, a później - także
lilaki z roślinie kszarow muszet.

b) Warunki mieszkaniowe. Barak drewniany, sprężone na przyczepach
bez sieniolow, kocion. W baraku było około 240 ludzi, w baraku były
2 piecyki ziemne, które ognewały niedostatecznie. Posiłki były
lotama odnosi.

c) Odżywianie. Posiłkiem zasadniczym było 500 gr. chleba i d. z. n. ^{4/5}
"i kociot" na który składano się 2 razy zupa po 1/2 litra. Zupa
z kapustą, ziemniakami i fasolą. Ilość mięs strony
była niedostateczna.

d) Warunki pracy. Praca w lesie, wiosna po kolana w wodzie,
w zimie w śniegu, przy wielkich pr. mroźach, ^{6 godzin} podczas ulewnych
deszczów. Często miały pracę nocną, która była bardziej uciążliwa
i niebezpieczna.

e) Norma pracy: Wyprodukować 3 m. kub. drewna, obciążyć 100 kg, przepić
maso na półmetrowe kawałki i postawić, a gąsienice 1500 g
na godzinę i spalić.

f) Warunki odzieżowe. Wydano im podarte ubranie spodnie wa-
towne, watawaną kamizelkę z rękawami, szuflaciane buty z kawa-
kami i tyka brzońskiego, or ubranie to bezwzględnie nie nadawało
się przed doświadczeniem mroźcami.

g) Skład mieszkańców. Rozmieszczeni pod względem narodowości, ogólnie,
stał się niemieckiego, kulturalnego i rolniczo przemysłowego. Oprócz
obywateli polskich było wielu, t. j. m., Kонтрреволюционистов, ludzi spoko-
nych, jednak z determinacją i zrozumiowaniem z życia na wolności.
Pozostali w większości, to mieszkańcy miejscowości, którzy musieli pracować,
a szczególnie brudnie się kradzieżliwie ocierać resztek naszego
ubrania, a często i poręczy tak ciężko zapracowanego chleba.

h) Warunki higieniczne i sanitarne. Słabo był dobry, obywatel
polski, lecz nie dysponował żadnymi środkami higienicznymi,
zapobiegawczymi, ani dezynfekcyjnymi. Brak dostatecznej ilości
kopieli, prania brudnej bielizny, brud, ciemnota strumienia,
dobre warunki do rozmnażania się wron. Plukamy, inne insects
i szerszy dopędziły obrac warunków higienicznych, wśród
jakich iplisim. Zawsze było b. dużo.

i) Praca. Przed wojną sowiecko-niemiecką - 1920 r., a po

wybuchu wojny - 17 godz. na dobę. - 3-

1400

- k) Rozrywki i życie kulturalne. Zadne
- l) Łączność z krajem. Odrzutem list i 2 pustyli cyfrowościom.
- m) Stosunek władz nadzorczych do Polaków. Brutalny i prowokacyjny
- n) Wynagrodzenie. Za okres 7-9, przy stymulacji 17.25 zł.
- o) Propaganda komunistyczna. Wyświetlanie filmów o treści propa-
gandowo-komunistycznej, osłabianie wiary katolickiej: „zadoro-
żenie” ludności polskiej z myślicia Czerwonej Armii na terenie Republiki
- p) Śmiertelność w obozach. Około 5% stała się za okres 7-9.
- q) Życie w łazience. W czasie od 23.3.1940 do 30.1.41 przebywałem
w więzieniu reserwowym w Łazniach Kocielińskich, pow. Olsztynski
Kraj i Grodzie.
- r) Warunki mieszkaniowe. Bardzo złe. Ciele przepięknie wyposażone,
tak, że w celi, która przez władze polskie przeznaczona była dla jed-
nego więźnia, mieszkało często 10 i więcej więźniów. Brud, wazy,
nieświetlenie cel, wilgoć, zupełny prawie brak przedmiotów, niepor-
ządkowanie na otwieraniu okien, sprawiło to, że pomietne było strasz-
nie duszne, powodujące różne bóle i zawroty głowy.
- s) Okrywanie i warunki higieniczne. Podobne, jak w obozach
pracy.
- t) Skład więźniów. Przed śledstwem przestępny potst. byli oddzielani,
od pozostałych przestępców. Porachunkowo śledstwa selekcji, tej nie
było. Żydzi i Białorusini w przeważającej części zachowywali się w stos.
do Polaków prowokacyjnie.

69

pluk. Nowak Stanisław